

CYKL | MŁODZI W OBIEKTYWIE
GRUPA WIEKOWA | GIMNAZJUM I KLASY 7-8 SP
PRZEDMIOT | JĘZYK POLSKI

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE DLA NAUCZYCIELA SCENARIUSZ LEKCJI

opracowanie: Krzysztof Kasprzyk

FILM | „KRÓLOWIE LATA”

„The Kings of Sumer”, USA 2013, 95 min

reżyseria: J. Vogt-Roberts

scenariusz: Chris Galetta

DIALOG JAKO ELEMENT SCENARIUSZA FILMOWEGO W ODWOŁANIU DO FILMU „KROLOWIE LATA”

Temat lekcji

Dialog jako element scenariusza filmowego w odwołaniu do filmu „Królowie lata”.

Czas trwania lekcji

45 min

Cele lekcji

Podczas lekcji uczeń:

- doskonali umiejętność analizy i interpretacji dzieła filmowego;
- uważnie słucha i interpretuje dialogi;
- zna funkcje dialogu w scenariuszu i w filmie;
- charakteryzuje postaci na podstawie wypowiedzi.

Metody i formy pracy

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące metody i formy pracy z uczniem:

- burza mózgów;
- dyskusja;
- praca w grupie;
- analiza
- karta pracy

Środki dydaktyczne

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące środki dydaktyczne:

- film „Królowie lata”
- trailery filmu „Królowie lata”;
- karta pracy
- komputer z dostępem do internetu i projektor lub smartfony uczniów z dostępem do internetu (BYOD)
- Fragmenty listy dialogowej filmów

Przygotowanie do lekcji

Lekcja powinna się odbyć po obejrzeniu filmu „Królowie lata” w reżyserii Jordana Vogt-Robertsa.

PRZEBIEG LEKCJI

Wprowadzenie

Celem nauczyciela jest przewrotne pokazanie mniejszej od obrazu roli dialogu po to, by na koniec lekcji uczniowie przekonali się, że dialog jest cudownym uzupełnieniem obrazu, wzmacniającym jego przekaz.

Nauczyciel nie przedstawia tematu lekcji – zrobi to po wprowadzeniu do lekcji, którym jest dyskusja na temat składników filmu. Wśród wymienionych musi się pojawić *obraz, dźwięk, muzyka, dialogi*. Po wypisaniu na tablicy propozycji uczniów, wspólnie wybierają najważniejszy ze składników (obraz). Następnie nauczyciel podaje temat lekcji.

Realizacja tematu

Nauczyciel prosi uczniów o wpisanie do tabelki dwóch przykładów obrazów i wypowiedzi bohaterów zapamiętanych z filmu „Królowie lata”, po czym zadaje pytanie, co było łatwiejsze do uzupełnienia: obraz czy wypowiedź bohatera? Po uzyskaniu odpowiedzi, że chodzi o obraz, nauczyciel cytuje fragment książki „Teoria filmu” S. Kracauera [ZAŁĄCZNIK NR 1]. Nauczyciel może zadać pytanie, o rodzaj literacki, w którym dialogi odgrywają główną rolę (dramat) i zakończyć tę część lekcji fragmentem artykułu z pt. *Dialog – podstawa życia i filmu* [ZAŁĄCZNIK NR 2].

Obawy twórców związane z dialogami w filmie prowadziły do szukania takich funkcji słowa w filmie, które nie zagrażałyby obrazowi. Nauczyciel zadaje pytanie, jaką rolę odrywa w filmie dialog? Po krótkiej burzy mózgów, nauczyciel wypisuje na tablicy trzy główne funkcje dialogu w filmie [ZAŁĄCZNIK NR 3]. Podkreśla, że najważniejszym zadaniem słów bohaterów jest dopełnienie ich charakterystyki – kwestie bohaterów mają potwierdzić ich kreację, muszą oddawać ich wnętrza. Dzieli klasę na pięć grup. Każdej przydziela jedną z głównych postaci filmu (Joe Toy, Patric Keenan, Biaggio, Frank Toy, Pan i pani Keenan) i prosi o krytyczną ocenę dialogów postaci, czy spełniły zadanie uzupełnienia charakterystyki postaci. Zadaniem uczniów jest wypisanie słów, zwrotów, które pogłębiają (lub nie) charakterystykę postaci. Uczniowie pracują w oparciu o zapamiętane sceny, fragmenty filmu (trailery) zamieszczone na YouTube [ZAŁĄCZNIK NR 4], oraz fragmenty dialogów [ZAŁĄCZNIK NR 5]. Nauczyciel przeznaczają na tę część lekcji (10 minut), po czym uczniowie przedstawiają efekty swoich prac.

Podsumowanie tematu

Dialog, poza funkcją uzupełniania charakterystyki, pełni jeszcze inne zadania w filmie. Przede wszystkim wpływa na sposób filmowania – inaczej pokazywane będą przecież czarne charaktery, inaczej ludzie ulegli. Dialog ma zasadniczy wpływ na wybór planów filmowych – przekazywanie emocji warunkuje wybór konkretnego planu filmowego. Na dzisiejszej lekcji skupiliśmy się tylko na jednej z funkcji dialogów w scenariuszu.

Praca domowa

Scena gry w Monopoly w filmie „Królowie lata” występuje dwa razy (wieczór gier w domu Toyów; gra w domu w lesie), przy czym dialogi w niej są bardzo do siebie zbliżone (takie same w kluczowych kwestiach). Zastanów się i napisz, jaką rolę w scenariuszu filmowym pełni tego typu zabieg?

KARTA PRACY

Zadanie 1

Obraz czy słowo? Uzupełnij tabelę dwoma przykładami, odwołując się do filmu „Królowie lata”.

Zapamiętany obraz	Zapamiętana wypowiedź bohatera/dialog

ZAŁĄCZNIK NR 1

„Wielu reżyserów i krytyków przyjęło z nieufnością pojawienie się dźwięku, zwłaszcza zaś wprowadzenie słowa mówionego, tej – jak się wyraził R. Clair w 1928 roku – *odwiecznej ludzkiej niewoli*. Lękano się na przykład, że dźwięk uniemożliwi ruchy kamery(...). Sygnatariusze manifestu *Przyszłość filmu dźwiękowego* z 1928 roku (m.in. Eisenstein) byli przeświadczeni, że wprowadzenie dialogu będzie musiało wywołać przemożne dążenie do iluzji typu scenicznego”.

Źródło: Siegfried Kracauer, *Teoria filmu*, s.135.

ZAŁĄCZNIK NR 2

Bez dialogu nie ma teatru. Bez dialogu nie ma więc sztuki teatralnej. Czy może wtedy zaistnieć film? Dzieło filmowe nie potrzebuje słów, wystarczy obraz. Film oparty na dialogu jest jednak wyjątkowy i zyskuje na wskroś ludzki charakter. W końcu dialog to domena człowieka – niezależnie od tego czy buduje rzeczywistość, czy ją niszczy.

Źródło: <http://klubfilmowy.com/dialog-podstawa-zycia-i-filmu/>

ZAŁĄCZNIK NR 3

„Tym niemniej w scenariuszu rola dialogu jest o wiele większa niż w dramacie.

Dialog filmowy ma trzy zadania:

1. Przyspieszyć rozwój akcji
2. Przybliżyć bohaterów
3. Nawiązać do świata, który widzimy.

Przyspieszyć rozwój akcji: dialogi oddają okoliczności i potrzeby, plany na przyszłość i czasami relacjonują wydarzenia z przeszłości. Przybliżają bohaterów, bo są środkami wyrazu ich osobowości. Przybliżają nam świat filmu, podkreślając go albo odwrotnie, stanowiąc dla niego kontrast”.

Źródło: R. U. Russin, W.M. Downs *Jak napisać scenariusz filmowy?*, Warszawa 2005, s 237.

ZAŁĄCZNIK NR 4

CC BY-NC-ND: uznanie autorstwa – użycie niekomercyjne – bez utworów zależnych 3.0 Polska

Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

Źródło fragmentów filmu:

<https://www.youtube.com/watch?v=lk-0QM25yUY> – wszyscy

<https://www.youtube.com/watch?v=BM2ZYhHP1I8> – Joe, Patric, Pan Keenan

<https://www.youtube.com/watch?v=lQsbZokTu5w> – Biaggio

https://www.youtube.com/watch?v=T_Pc0jRy39Q – Frank Toy

<https://www.youtube.com/watch?v=qpUX4Pg8oAc> – państwo Keenan, Patric

<https://www.youtube.com/watch?v=KZDh80idPPY> – Biaggio

<https://www.youtube.com/watch?v=CTLGIXjuwrU> – Biaggio

https://www.youtube.com/watch?v=c90I08sv_rk – Biaggio i Joe

<https://www.youtube.com/watch?v=TA1Wxy32i0Y> – Biaggio i ojciec

ZAŁĄCZNIK NR 5

Scena X

[Joe udaje się do Patricka po koszulkę (obecnie nosi żółtą z tęczę)]

Joe: Potrzebna mi koszulka.

Patrick: Rewelacja. Muszę zrobić ci zdjęcie. Mogę iść po komórkę?

Joe: Panie Keenan!

Patrick: Ciiiiii!

Pani Keenan: Czemu jesteś na nogach, Patricku?

(...)

Pani Keenan: Chcesz mokry ręcznik?

Patrick: Nie, nie, że jak?

Pani Keenan: A ty, Josefie?

Joe: Z chęcią!

Patrick: Nie, mam, usiądź.. Co do diabła...

Scena Y

[Joe i Patrick grają w grę Street Fighter II]

Patrick: Co to ma być? Moja mama kojarzy mi się z Blanką. Jak mówi to słyszę taki dźwięk - jazgot bestii. To się nigdy nie skończy! Nawet jak dorosnę, będzie mnie krytykowała!

Joe: Nie histeryzuj.

Patrick: Mam przez nich pokrzywkę...

Joe: Nie ma opcji.

Patrick pokazuje brzuch. Z pokrzywką;)

Joe: Ja pieprzę...

Pan Keenan: Cześć koleżko.

Zaczyna stukać w drewnianą ścianę, ostukuje ją szukając...

Patrick: Tato, co jest?

Pan Keenan: Brakuje tu śrubki.

Scena Z

[Rozmowa Franka Toy z synem (Joe). Ojciec zapala stojącą na stole świecę.]

Joe: Co tu się dzieje?

Frank: Carol będzie za pół godziny, idź się ogarnąć!

Joe: Mam imprezę, nie będę jadł kolacji. Sorka.

Frank: Wielka szkoda... Zrobiliśmy plany. Przyjeżdża twoja siostra. Robię gulasz.

Joe: Wystawiamy Boewulfa czy co?

Frank: Po kolacji moglibyśmy reaktywować wieczór gier. Będzie fajnie.

Joe: Wieczór gier to impreza rodzinna. Nie będę grał z jakąś spiderwoman wyciągniętą z rynsztoka!

Frank: Carol nie jest spiderwoman, którą wyciągnąłem z rynsztoka. To bardzo miła osoba, lubimy się.

Joe: Wieczoru gier nie było od śmierci mamy, a ty spotykasz jakąś puszczalską...

Frank: Dosyć. Bez dyskusji. Mój dom, moja zasady! Idź się ogarnąć.

Scena A

[Wieczór gier]

Frank: Dalej, chcesz być moim kumplem?

Colin: Marzę o tym.

Frank: Tennessee za Park Place. Tu i teraz.

Colin: Załatwione!

Joe: Chwila...

Frank: Mężczyźni rozmawiają, Josef!

Colin: Bądźcie cicho! Oprócz mężczyzn. My rządzymy.

Joe: To ściema! Chcesz mnie wyeliminować z gry.

Frank: Twój rzut Jojo!

Joe: To znowa!

Carol: To dość okrutne Frank.

Frank: Nie chce tu być, więc zachowuje się jak gówniarz!

Scena B

[Kolacja w domu Keenan]

Pan Keenan: Często tak robisz? Jesz hamburgera a potem frytki? Nie mieszasz?

Patrick: Nie rozumiem.

Pan Keenan: Tylko pytam...

Pani Keenan: Wczoraj widzieliśmy świetny film, jaki tytuu...

Scena C

[Patrick wychodzi z domu]

Pani Keenan: Dostałam wreszcie klasyczną ciabattę!

Pan Keenan: Poniosło cię!

Pani Keenan: Krojoną! To nasz wielki dzień

Pan Keenan: Jesteś szalona. Zwykle jemy wiejską.

Patrick: Mamo, tato, nocuję dziś u Joego.

Pani Keenan: OK słonko. Zrobiłam obiad. Weź zupę warzywną dla siebie i Joego

Patrick: Nie, dzięki. Nikt nie lubi zupy warzywnej...

Pani Keenan: *śmieje się*

Pan Keenan: OK, chyba mieszkamy w Nibylandii. „Nikt nie lubi zupy warzywnej”. Słyszałaś kochanie?!?

Pani Keenan: Tak, to twój syn. Niech pan Toy poda ją z białym ryżem. Będzie pycha.

Patrick: Nie będziemy jeść zupy warzywnej.

Pani Keenan: Idę po pojemnik. Łap pomidora

Scena D

[Polana w lesie]

Biaggio: Gdzie jesteśmy?

Joe: Tam, gdzie nas nie znajdują!

Scena E

[Polana w lesie]

Joe: Tu stanie nasz nowy dom!

Patrick: W sensie domek na drzewie?

Joe: Nie, prawdziwy dom. Wprowadzam, wprowadzamy się!

Patrick: O czym ty gadasz?!? Matka nie pozwala mi chodzić po domu bez skarpet, w życiu nie zgodzi się, żebyśmy mieszkali w lesie.

Joe: Nikt mas nie znajdzie! Ten dom i ta ziemia należą do nas. My określamy zasady, rozumiesz? Jak mężczyźni!